

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
ізолятора тимчасового тримання № 3 Головного управління
Національної поліції у Вінницькій області
07.08.2025**

м. Вінниця, 2025

I. Вступ

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.08.2025 групою НПМ здійснено відвідування ізолятора тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції у Вінницькій області (далі – ізолятор, ізолятор тимчасового тримання, ІТТ, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Чолан Володимир Михайлович, представник Уповноваженого ВРУ з прав людини у Вінницькій області (керівник групи НПМ);

Раховська Наталія Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Гурковська Наталія Володимирівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого ВРУ з прав людини у Вінницькій області, представник громадськості.

Відвідування проведено у присутності начальника ІТТ Бегер Миколи Юрійовича, а також інспектора з дотримання прав людини ІТТ Пивошенко Максима Юрійовича.

Загальна інформація

Ізолятор тимчасового тримання знаходиться за адресою: 22000, Вінницька область, Гайсинський район, м. Гайсин, вулиця Волонтерів, 18.

Приміщення установи знаходяться на першому поверсі триповерхової будівлі Гайсинського РУП ГУНП у Вінницькій області побудованої у 1985 році (фото 1).

При вході до ІТТ наявна належним чином оформлена вивіска з актуальною інформацією про найменування установи.

Відповідно до технічного паспорту ІТТ та Акту комісійного обстеження ізолятора, затвердженого заступником начальником ГУНП у Вінницькій області 21.05.2024, ізолятор тимчасового тримання має 8 окремих камер та розрахований на одночасне утримання 16 осіб. Середньодобове наповнення складає 2-3 особи. Наказом начальника ГУНП у Вінницькій області від 14.03.2024 тимчасово призупинено функціонування камер № 5 та № 6 з метою недопущення порушень прав утримуваних осіб.

На момент відвідування, в ІТТ утримувались 4 особи (чоловіки), з них: двоє за вчинення адміністративного правопорушення; один затриманий за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення (строк перебування не

перевищує 60 годин); та одна особа, стосовно якої судом обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою з 30 червня 2025 року та за постановою слідчого застосовані заходи безпеки.

За сім місяців 2025 року всього утримувалось 169 осіб, з яких 13 осіб для відбуття покарання за адміністративне правопорушення, 77 затриманих в порядку вимог кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК), з них 2 неповнолітніх та 3 жіночої статі, 64 особи взяті під варту в порядку КПК, з них 1 особа жіночої статі та 15 засуджених, з яких 2 жіночої статі.

За штатним розписом в установі працює 13 осіб, у тому числі 2 інспектори з дотримання прав людини. Вакантні посади відсутні.

Остання перевірка представником Гайсинської окружної прокуратури проводилася у липні 2025 року.

За результатами відвідування виявлено позитивні тенденції, до яких варто віднести запровадження в ІТТ, з метою запобігання порушенню прав людини, системи «Custody Records». Дана система дозволяє забезпечувати контроль за процесом поміщення, перебування і діями всіх осіб в ізоляторі та введення посад інспекторів з прав людини.

Інспектори чергової частини ІТТ забезпечені нагрудними камерами (відеореєстраторами), з можливістю безперервної відеозйомки.

Особи поміщені до ІТТ забезпечуються пам'ятками про свої права, які сформовані в простій і доступній формі українською, польською, англійською та німецькою мовами.

Камерні приміщення установи обладнані одноярусними ліжками, санітарно-гігієнічними приладами, настінними полицями для зберігання продуктів харчування та особистих речей (фото 2).

Всі камери обладнані системою відеоспостереження, ракурс спостереження яких дозволяє дотримуватися права на повагу до приватного життя, кнопками виклику чергового з метою негайного встановлення контакту з працівниками поліції.

В ізоляторі тимчасового тримання утримувані особи забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету міністрів України від 16.06.1992 № 336, у вигляді готових страв в реторт-пакетах (набори вакуумно упакованих продуктів), на підставі договору № 818 від 07.07.2025 року укладеного між ГУНП у Вінницькій області з ТОВ «Фабрика смаку».

Ув'язненим забезпечено безперешкодний доступ до питної води з централізованої міської мережі водопостачання. Наявний результат санітарно-мікробіологічного дослідження води від 14.05.2025 року, згідно якого питна

вода відповідає Державним санітарним нормам і правилам «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» 2.2.4-171-10.

На виконання Галузових будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, розміщення) осіб», затверджених наказом МВС від 29.12.2023 № 109 (далі - ГБН) в ІТТ наявний аварійний запас води.

Утримувані особи щоденно виводяться на прогулянки на свіже повітря тривалістю не менше однієї години, забезпечуються посудом, рушниками, миючими засобами, мають можливість відвідувати душеву кімнату яка забезпечена постачанням холодної та гарячої води (Фото 3, 4).

Відповідно до вимог частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, в ІТТ усі працівники ізолятору пройшли тренінг Товариства Червоного Хреста України щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та отримали відповідні сертифікати.

У всіх працівників ІТТ наявні медичні санітарні книжки із актуальною датою проходження медичного огляду. Відповідно до пункту 13 розділу VI Правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25.09.2023 № 777 Про організацію діяльності ізоляторів тимчасового тримання Національної поліції України (далі – Правила внутрішнього розпорядку), в ІТТ наявні 8 універсальних (медичних) аптечок із розрахунку одна аптечка на кожну камеру, які наповнені ліками з актуальними термінами придатності (фото 5).

В коридорі установи наявні інформаційні стенди щодо гарячих ліній зв'язку з центрами з надання безоплатної правової допомоги та інформація щодо Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 6).

З особами, що утримувались в ізоляторі тимчасового тримання, проведено конфіденційні спілкування, під час яких скарг на умови тримання чи неналежне поводження не надходило.

Водночас від взятого під варту громадянина З., який перебуває в установі більше місяця, надійшла скарга у зв'язку з перевищенням строків тримання в ІТТ.

Фактів насильницького заподіяння смерті або тілесних ушкоджень особам під час їх примусового утримання в ІТТ у 2025 році не встановлено.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування цієї установи здійснено 25 травня 2021 року регіональним представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з

прав людини у Вінницькій області. За результатами попереднього відвідування надано наступні рекомендації:

Начальнику ГУПП у Вінницькій області:

- обладнати кімнати для проведення слідчих дій та роботи адвоката;
- забезпечити виконання судових рішень щодо накладення адміністративного стягнення у виді адміністративного арешту в розумні строки;
- ужити заходів на недопущення порушення права на захист затриманих осіб;
- ужити вичерпних заходів, спрямованих на недопущення зазначених недоліків у інших спеціальних установах ГУНП у Вінницькій області.

Начальнику ІТТ №3 ГУНП у Вінницькій області:

- вжити заходи щодо забезпечення доступу утримуваних осіб до проточної води, обладнання камер відповідно до Правил внутрішнього розпорядку в ІТТ органів внутрішніх справ України, належного укомплектування аптечок;
- привести посадові інструкції працівників ІТТ №3 у відповідність до вимог статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, забезпечити при проведенні службової підготовки працівників ІТТ вивчення тем з дотримання прав людини;
- забезпечити дотримання права на охорону здоров'я, медичну допомогу утримуваних в ІТТ №3 осіб, в тому числі шляхом їх госпіталізації при наявності відповідних рекомендацій лікаря;
- забезпечити ведення Журналу ознайомлення осіб, які поміщені в ІТТ, із правами; Журналу реєстрації вимог на виклики; Книги прийому-здачі чергування; Книги реєстрації виведення затриманих і взятих під варту; Журналу первинного медичного огляду належним чином.

Вищевказані рекомендації виконанні частково.

Окрім того, не виконано в повному обсязі пропозиції комісії щодо усунення недоліків виявлених під час перевірки технічного стану будівель, приміщень та споруд, засобів охоронно-попереджувальної сигналізації, протипожежного стану, зв'язку та санітарного стану ІТТ проведеної 24.05.2025, відповідний акт за результатами якої затверджено начальником ГУНП у Вінницькій області.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Право на життя є невід'ємним і гарантованим кожній людині.

В умовах воєнного стану на державу покладаються додаткові зобов'язання щодо забезпечення захисту життя осіб, які перебувають у місцях несвободи. Зокрема, держава зобов'язана:

- забезпечити наявність умов для захисту утримуваних осіб та персоналу від засобів дальнього ураження (ракетних обстрілів, ударних БПЛА тощо) шляхом спорудження або обладнання захисних укриттів, придатних для тимчасового перебування під час дії сигналу повітряної тривоги;
- забезпечити фактичну можливість укриття персоналу та утримуваних осіб у таких захисних спорудах.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ІТТ не обладнаний жодною захисною спорудою цивільного захисту. У разі сигналу оповіщення «Повітряна тривога» утримувані особи та персонал залишаються в приміщеннях ізолятора без переміщення в безпечне місце.

Не створений алгоритм дій для утримуваних осіб та персоналу ІТТ під час оголошення повітряної тривоги з метою забезпечення права на життя осіб, що затверджений наказом начальника ізолятора. ІТТ облаштоване підвальним приміщенням, яке потребує капітального ремонту для відповідності до вимог з використанням як найпростішого укриття.

Відповідно до розділу 12 ГБН, проектування вбудованих захисних споруд цивільного захисту на об'єктах для тримання осіб є обов'язковим, із розрахунку на 100 % утримуваних і персоналу, які можуть одночасно перебувати на території закладу в межах найбільш чисельної зміни.

Незалежно від наявності типового проекту, керівництво ІТТ несе відповідальність за забезпечення життя і безпеки утримуваних осіб і зобов'язане вживати заходів для їх належного захисту, у тому числі шляхом облаштування безпечних місць перебування під час дії бойових загроз.

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод)

2. Європейський Комітет з запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі ЄКЗК) СРТ/Inf (2024) 20, в своїй останній Доповіді з проведеного візиту в Україну з 16 по 23 жовтня 2023 року підкреслив після відвідування ІТТ, що умови тримання в ІТТ були далекими від оптимальних для перебування, головним чином через обмеженість доступних видів діяльності в ізоляторі.

Встановлено утримання затриманих за вчинення адміністративних правопорушень в приміщенні ІТТ, що отримують адміністративне покарання (стягнення) у вигляді понад 72-х годин. Опитані представники ІТТ повідомили, що адміністративно арештовані особи впродовж дня мають право на прогулянку протягом 1 години, читати власну літературу або отримати її з бібліотечного фонду ІТТ, прибирати власну камеру, слухати радіо в камерах, що обладнані радіоточками. В ІТТ наявний бібліотечний фонд складає до 20 книжок (Фото 7). Відсутні в камерах телевізори. Згідно із журналом виведення

осіб, адміністративні заарештовані виводились із камери тримання лише для прийняття душу, прогулянок та під час огляду камер.

ЄКЗК в зазначений вище Доповіді пропонує українській владі серйозно розглянути питання про створення установ, спеціально призначених для цієї категорії осіб, позбавлених волі, особливо для осіб, які перебувають під вартою понад 72 години. ЄКЗК також пропонує українській владі розширити спектр і частоту заходів, доступних для осіб, затриманих за адміністративні правопорушення, до тих пір, поки вони продовжують триматися в ІТТ.

3. Під час огляду Журналу первинного обстеження та надання медичної допомоги утримуваним особам виявлено чисельні факти поміщення до ІТТ затриманих осіб із наявними тілесними ушкодженнями. Лише на день НПМ відвідування зафіксовано за 2025 рік 53 особи (третя частина від кількості затриманих), що поміщались із явними ознаками тілесних ушкоджень. При вивченні матеріалів та при спілкуванні із представниками ІТТ з'ясовано, що повідомлення до прокуратури направлялись при кожному виявленому випадку, та лише у одному випадку повідомлялось ДБР.

По-перше, ЄКЗК в своїй останній Доповіді СРТ/Inf (2024) 20 прямо вказав, що інформація про тілесні ушкодження повинна пряму передаватися від ІТТ до ДБР. Встановлена недопустимою практика за якою виявлені тілесні ушкодження (або заяви про неналежне поводження) непрямо і де-факто піддавалися подвійній фільтрації (внутрішньою перевіркою Національної поліції та прокуратурою), а до ДБР передавалися лише ті справи, які містили ознаки злочину на перший погляд (на думку двох вищезазначених органів).

Не дотримання зазначених умов продовжує становити ризики існування неналежного поводження із затриманими особами.

По-друге, посилаючись на Доповідь СРТ/Inf (2024) 20, варто нагадати та процитувати: «делегатія отримала кілька повідомлень про фізичне неналежне поводження, надмірне застосування сили при затриманні, а також психологічний тиск і погрози. ЄКЗК повторює свої рекомендації з цього питання, зокрема, щодо необхідності для української влади продовжувати політику «нульової толерантності» до неналежного поводження з боку поліції. Слід також нагадати працівникам поліції (особливо тим, хто служить у підрозділах КОРД) та співробітникам СБУ, що під час затримання не можна застосовувати більше сили, ніж це є суворо необхідним, і що після того, як затримані особи взяті під контроль, не може бути жодних виправдань для нанесення їм ударів».

Ігнорування прокуратури, як контролюючого органу, на систематичні випадки неналежного поводження представників органів досудового розслідування та оперативних працівників, незалежно від місця несення служби, під час затримання є недопустимим. Виявлена велика кількість затриманих осіб із тілесними ушкодженнями в ІТТ № 3 за період 7-и місяців 2025 року є тривожним сигналом для прийняття реальних мір реагування.

4. НПМ-група після ознайомлення із відео інтерв'юванням затриманих осіб за період 2025 року встановили недопустиму роботу інспекторів з дотримання прав людини під час опитування осіб та внесення достовірних даних в систему Custody Records. Нижче два останні приклада із 53 випадків:

Так, затриманий в порядку ст. 208 КПК України гр. Г. від 02.08.2025 року мав видимі тілесні ушкодження, у вигляді закритого перелому основної фаланги 3 пальця правої кисті без зміщення, довідку про накладання гіпсової пов'язки. Інспектор під час інтерв'ювання не з'ясував обставини отримання тілесних ушкоджень, лише поцікавився про відсутність скарг на поліцію.

Так, затриманий в порядку ст. 208 КПК України гр. С. від 05.07.2025 року мав видимі тілесні ушкодження, у вигляді чисельних саден тулуба та нижніх кінцівок, садно спинки носа, підшкірна гематома лівого стегна. Інспектор під час інтерв'ювання не з'ясував обставини отримання тілесних ушкоджень, лише поцікавився про відсутність скарг на поліцію.

Таким чином, інспектори з дотримання прав людини порушили вимоги пункту 3 розділу V Наказу МВС від 16.10.2024 року № 699 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України» (далі - Наказ № 699). Зокрема, при самостійному виявленні тілесних ушкоджень, інспектори не з'ясовували час, при яких обставинах, та від чиїх дій отримано тілесні ушкодження.

Залишаються сумніви, що інспектори діють на забезпечення дотримання прав затриманих та свідомо уникають запитань, відповіді на яких вкажуть на неправомірні дії поліцейських. Жодна справа затриманих осіб не містить повідомлення (супровідний) від інспектора до прокуратури, ДБР. Інспектор перекладає власні обов'язки на вирішення начальника ІТТ, що суперечить функціональним завданням з запобігання порушенням прав і свобод людини в діяльності поліції, виявлення та припинення таких порушень, ужиття належних заходів реагування.

Також у більшості затриманих інспектори не з'ясовували під час інтерв'ювання про перебування на обліку, для надання антиретровірусної або замісної терапії, що вимагає абзац 3 пункту 2 розділу V Наказу № 699.

Роль інспектора дотримання прав людини формальна, завдяки чому існує підвищений ризик з приховування дій, що пов'язані із неналежним поведінням працівників поліції під час затримання.

5. Також під час моніторингу встановлено, що в одній з камер ізолятора тимчасового тримання на підставі постанови слідчого від 01.07.2025, з урахуванням підстав статті 19 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» утримується гр. З., який взятий судом під варту 30.06.2025. Під час конфіденційного спілкування гр. З. повідомив, що є військовослужбовцем який вчинив злочин та не знає причин тривалого перебування в ІТТ, він та його адвокат не звертались із заявою про забезпечення безпеки, не вважає реальними загрози для його перебування в

СІЗО, оскільки ніколи не притягався до кримінальної відповідальності. Крім того в місті Гайсині розташоване КТЗ, а також найближча гауптвахта в м. Житомир, де на підставі норм законодавства могли бути забезпечені заходи безпеки. З моменту дії постанови слідчого, гр. З. періодично утримується з різними затриманими (згідно із книгою розміщення утримуваних осіб по камерах), що суперечить умовам безпеки. Згідно з положеннями статті 4 Закону України «Про попереднє ув'язнення», установами для тримання осіб щодо яких, як запобіжний захід обрано тримання під вартою, є слідчі ізолятори Державної кримінально-виконавчої служби України, гауптвахти Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. У період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування взяті під варту військовослужбовці можуть триматися в окремих ізольованих приміщеннях казарменого типу Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.

Окрім того пунктом 1 розділу II «Інструкції із забезпечення режиму тримання та охорони осіб, які утримуються в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України» (далі – Інструкція) чітко встановлено, що в ІТТ утримуються особи, що є:

1) затриманими в порядку статті 208 КПК України, у тому числі які розшукується іноземною державою у зв'язку із вчиненням кримінального правопорушення, на строк не більше 60 годин з моменту затримання;

2) затриманими в порядку статті 191 КПК України на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання з метою приводу, на строк не більше 36 годин з моменту затримання;

3) затриманими в порядку статті 15⁻¹ Закону України «Про боротьбу з тероризмом» на строк до розгляду слідчим суддею, судом клопотання про обрання запобіжного заходу стосовно цих осіб;

4) особи, стосовно яких як запобіжний захід обрано взяття під варту, у разі відсутності можливості здійснити конвоювання особи до слідчого ізолятора Державної кримінально-виконавчої служби України (далі - СІЗО), до передачі конвою для перевезення до СІЗО; у разі необхідності проведення слідчих (розшукових) дій, а також у разі наявності рішення компетентного органу іноземної держави про взяття особи під варту або призначення їй покарання у виді позбавлення волі не більше 3 діб;

5) засуджених до позбавлення волі, до передачі конвою для перевезення до СІЗО, а також у разі необхідності проведення слідчих (розшукових) дій не більше 3 діб;

6) затриманих у випадках, передбачених частиною третьою статті 263 КУпАП, на строк до 3 діб;

7) затриманих у випадках, передбачених пунктом 4 частини першої статті 298⁻² КПК України, на строк до 24 годин;

8) осіб стосовно яких рішенням суду застосовано адміністративний арешт.

Крім того, пунктом 4 Розділу V Інструкції передбачений вичерпний перелік документів, на підставі яких особи затримані, взяті під варту, засуджені, та особи, піддані адміністративному арешту, поміщаються до ІТТ. Серед зазначених документів відсутня постанова слідчого.

ЄКЗК в своїй останній Доповіді (СРТ/Inf (2024) 20), з проведеного візиту в Україну з 16 по 23 жовтня 2023 року підкреслив, що матеріально-побутові умови ІТТ визнані задовільними для осіб, затриманих лише на строк до 72 годин. Разом із тим, як позитивний момент, делегація відзначила, що затримані військовослужбовці мають належний доступ до медичної допомоги в умовах гауптвахти. В пункті 13 своєї Доповіді ЄКЗК підкреслив, що ІТТ не пристосовані для тривалого тримання під вартою і не повинні використовуватися для тримання осіб (з будь-яких причин, включаючи адміністративний арешт) довше, ніж кілька днів. Відповідні законодавчі положення повинні бути змінені відповідним чином.

6. Незважаючи на дію Наказу начальника ГУНП у Вінницькій області від 14.03.2024, яким тимчасово призупинено функціонування камер № 5 та № 6 з метою недопущення порушень прав утримуваних осіб, періодично до камери № 6 поміщаються особи для утримання. Зокрема, згідно з записами книги розміщення утримуваних осіб по камерах, встановлено поміщення до камери № 6 утримуваних осіб від 08.07.2025, з 05.08.2025 по 07.08.2025.

7. При вибіркового опитуванні працівників ІТТ встановлено їх необізнаність зі змістом базових прав та свобод людини, що передбачають Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та Конституція України, у тому числі стандарти щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

8. В порушення ГБН в ІТТ № 3:

- відсутня кімната для медичного огляду;
- відсутня кімната для конфіденційного побачення із захисником;
- відсутня кімната для приймання передач;
- відсутня кімната приймання громадян;
- відсутня кімната для проведення нарад та навчання;
- відсутня кімната обшуку;
- не обладнана кімната інспектора ДПЛ (робоче місце якого знаходиться в колишній кімнаті медичного огляду);
- не забезпечено дотримання вимог п. 2 Розділу V Правил внутрішнього розпорядку в ІТТ НПУ щодо облаштування камер повним інженерним

обладнанням, природним та штучним освітленням, згідно з державними медико-санітарними нормами (санітарними нормативами). При відвідуванні та огляді камерних приміщень встановлено, що через надмірне блокування віконного прорізу та власне самої конструкції вікон, яка не передбачає можливості їх відкриття, утримувані особи не мають можливості самостійно здійснювати провітрювання камерних приміщень. Окрім того, замалий віконний розмір зменшує природне освітлення камери;

- санітарні вузли в усіх камерах не відповідають умовам гідності (фото 8), та відповідно потребують заміни;

- обладнано лише одну душову, що не відповідає вимогам п. 6.1.3.56 ГБН Душові для осіб, що утримуються в ІТТ розміщуються в камерному блоці або, як виняток, поблизу камерного блоку. Душові для затриманих слід передбачати із розрахунку можливості одночасного миття осіб за лімітом наповнення найбільшої камери. Тобто в ізоляторі необхідно обладнати 3 душові кабінки.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

9. Згідно з вимогами п. 2 Розділу VI Правил внутрішнього розпорядку в ІТТ НПУ, перед поміщенням до ІТТ затриманих і взятих під варту осіб проводиться їх обов'язкове медичне обстеження лікарем закладу охорони здоров'я з метою встановлення їх стану здоров'я, наявності тілесних ушкоджень, інфекційних захворювань та необхідності надання невідкладної, екстреної медичної допомоги чи безперервного лікування. Орган поліції, який здійснює досудове розслідування щодо зазначених осіб, забезпечує охорону особи під час їх перевезення.

Проте, за наслідками вивчення особових справ затриманих осіб у порядку ст. 208 КПК України (три особи) та осіб, які відбули адміністративний арешт (чотири особи) встановлено продовження негативної практики отримання медичної довідки на затриману особу працівниками поліції (СБУ, іншими правоохоронними органами, що конвоюють затриманих) до поміщення особи в ІТТ.

Посилаючись на Доповідь СРТ/Inf (2024) 20 варто зауважити вимогу, що всі медичні огляди осіб, затриманих правоохоронними органами мають проводитись поза зоною чутності і в інших випадках поза зоною видимості поліцейських; забезпечення цього має розглядатися як спільна відповідальність поліцейських і працівників охорони здоров'я; медичні дані не повинні бути доступними для немедичного персоналу.

10. Під час вивчення медичних довідок при особових справах, на прикладі справи затриманого в порядку ст. 208 КПК України гр. Ж.-В. від 06.08.2025 та виявлених у нього тілесних ушкоджень, встановлено, що довідка

про фіксацію тілесних ушкоджень не відповідає Наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186 та формі первинної облікової документації № 511/о.

Крім того, затриманий 02.08.2025 в порядку ст. 208 КПК України гр. Г.Н.К. мав закритий перелом основної фаланги 3 пальця правої кисті без зміщення, якому наклали гіпсову мобілізацію та не склали відповідні медичні документи.

Форма № 511/о заповнюється лікарем, який(а) проводив(ла) огляд особи за її згодою у закладі охорони здоров'я незалежно від форми власності чи підпорядкування, невідкладно після проведеного огляду особи та після проведення всіх додаткових досліджень та обстежень (у разі призначення лікарем) у випадках: у разі виявлення у особи будь-яких тілесних ушкоджень без урахування характеру їх походження при виявленні таких тілесних ушкоджень у осіб, доставлених з або перед доставленням до місць, визначених пунктом 8 статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». У разі перебування особи у місцях несвободи (будь-яке місце, яке знаходиться під юрисдикцією і контролем держави, де утримуються чи можуть утримуватися особи, позбавлені волі, за розпорядженням державного органу чи його вказівкою, або з його відома чи мовчазної згоди) додатково складається ще один примірник форми № 511/о, який долучається до матеріалів особової справи в місцях несвободи.

11. Під час вивчення питання надання домедичної допомоги встановлено, що в ІТТ відсутній Журнал обстеження адмінарештованих і реєстрації надання їм медичної допомоги (з фіксацією факту необхідності надання замісної підтримувальної терапії), що передбачено положеннями Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженого спільним наказом від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156. Порядок розроблений з метою забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії у тому числі осіб, підданих адміністративному арешту, які утримуються в ІТТ.

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

12. Оцінюючи доступність будівлі та приміщень ІТТ для маломобільних груп населення, групою НПМ виявлено окремі порушення будівельних норм стандартів та правил. Зокрема, у порушення вимог ДБН України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди «Інклюзивність будівель і споруд»», порушення вимог ГБН – камери та інші приміщення не пристосовані для осіб з обмеженими можливостями, у тому числі, які мають вади зору (відсутні поручні, покажчики шрифтом Брайля).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

13. Відповідно до вимог статті 48 Кримінального процесуального кодексу України підозрюваний або обвинувачений має право на першу вимогу мати адвоката і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту – мати такі побачення без обмеження їх кількості та тривалості. В ІТТ відсутня кімната для адвоката.

14. Під час перевірки письмових дозволів на відвідування утримуваних осіб виявлено три листа від старшого слідчого СВ ВП № 3 Гайсинського РУП ГУНП у Вінницькій області Ю. Бабія з різними датами щодо видачі оперуповноваженим затриманого з візуально трьома різним підписами (фото 9). Що може свідчити про порушення права на захист затриманої особи, а також ставлять під сумнів правомірність відвідування утримуваних осіб співробітниками НПУ. Також зазначений факт вказує на відсутність належного контролю органами прокуратури.

15. В робочому кабінеті інспектора з дотримання прав людини, в зоні для затриманої особи відсутній перелік відповідних прав.

Порушення права на повагу до приватного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України)

16. Порушення права на повагу до приватності полягає у відсутності на робочому місці інспектора з дотримання прав людини (кабінеті) інформації з повідомленням про відеофіксацію.

Інші порушення. Порушення вимог Кодексу України про адміністративні правопорушення при накладенні адміністративного стягнення та виконання адміністративного арешту громадян.

17. У ході огляду особових справ щодо застосування адміністративного покарання встановлено, що працівниками Гайсинського РУП ГУНП у Вінницькій області постанови Гайсинського районного суду Вінницької області про накладення адміністративного арешту на громадян виконуються з порушенням вимог Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Зокрема в ІТТ відбував адміністративний арешт гр. Г. за вчинення домашнього насильства 21.12.2024 на якого, відповідно до постанови Гайсинського районного суду Вінницької області від 08.01.2025 у справі № 129/5/25, накладено адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту строком на 5 діб. Супровідний про виконання судового рішення відправлено 21.01.2025 до Гайсинського РУП ГУНП у Вінницькій області.

Згідно з протоколом про адміністративне затримання (АЗ № 158329) гр. Г. затриманий для відбування призначеного стягнення лише 04.08.2025, тобто через 8 (вісім) місяців після вчинення правопорушення та через 7 (сім) місяців після набрання чинності рішенням суду. Чим більше строк між вчиненням адміністративного проступку та виконанням покарання, тим менше актуальність відповідності призначеного покарання та вплив на рецидивну поведінку правопорушника.

Необхідно зазначити, що статтею 300 (порядок виконання постанови про накладення адміністративного стягнення) Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), встановлено, що постанова про накладення адміністративного стягнення виконується уповноваженим на те органом у порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України. Орган Національної поліції забезпечує виконання постанови про адміністративний арешт у порядку, встановленому законами України.

У статті 301 (Відстрочка виконання постанови про накладення адміністративного стягнення) КУпАП визначено, що за наявності обставин, що ускладнюють виконання постанови про накладення адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту, виправних чи громадських робіт або роблять її виконання неможливим, орган (посадова особа), який виніс постанову, може відстрочити її виконання на строк до одного місяця.

Водночас, у наявних матеріалах стосовно гр. Г. рішення щодо відстрочення виконання відповідних постанов районного суду відсутні.

Інші порушення. Неналежне ведення журналів.

18. Книга розміщення утримуваних осіб по камерах ведеться з порушенням вимог пункту 2 розділу VI Інструкції (додаток 7). Так, в першій графі має зазначатись повне прізвище, ім'я та по батькові, замість цього працівники ІТТ зазначають прізвище та ініціали. У другій графі мають зазначатись відомості про судимість, однак наявні, поодинокі, випадки про ігнорування такої вимоги, зокрема 29.06.2025 в камері № 4 не зазначені відомості про судимість двох утримуваних осіб.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Рекомендації ГУНП у Вінницькій області щодо усунення виявлених недоліків:

1. Унеможливити випадки порушень Інструкції із забезпечення режиму тримання та охорони осіб, які утримуються в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України затвердженої наказом №777 від 25.09.2023 «Про організацію діяльності ізоляторів тимчасового тримання Національної поліції України», щодо утримань в умовах ІТТ суб'єктів, що прямо не передбачені

зазначеним підзаконним нормативно-правовим актом.

2. Віднайти можливість додаткового фінансування на утримання ізолятора тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції у Вінницькій області для приведення його приміщень у відповідність до національних та міжнародних стандартів, у тому числі з урахуванням вимог ГБН, зокрема розпочати розробку проектно-кошторисної документації.

3. Ініціювати перед МВС питання про створення установ, спеціально призначених для осіб підданих адміністративному арешту (перебувають під вартою понад 72 години) та розширити спектр і частоту заходів, доступних для осіб, затриманих за адміністративні правопорушення, доки вони продовжують утримуватися в ІТТ з метою виконання рекомендацій Європейського комітету (пункт 34 Доповіді для Уряду України щодо проведеного візиту в Україну з 16 по 23 жовтня 2023 року, [СРТ/Inf (2024) 20]).

4. Передбачити фінансування для облаштування ІТТ захисною спорудою цивільного захисту (укриттям) з урахуванням вимог чинного законодавства.

5. Забезпечити виконання судових рішень щодо накладення адміністративних стягнень у розумні строки.

6. Провести службову перевірку щодо належного виконання функціональних обов'язків інспекторів з дотримання прав людини ІТТ № 3 ГУНП у Вінницькій області, а також відповідну роботу з особовим складом з метою недопущення перевищення повноважень при затриманні осіб, а також неналежного поводження з ними;

7. Вжити заходів щодо виконання, у межах повноважень, рекомендацій ЄКЗК СРТ/Inf (2024) 20, з останньої Доповіді проведеного візиту в Україну з 16 по 23 жовтня 2023 року.

8. Організувати регулярні навчання з особовим складом щодо необхідності дотримання прав людини і громадянина, а також відповідне тестування після їх проведення, з метою запобігання вчинення дій чи бездіяльності, що можуть призводити до порушень прав людини і громадянина закріплених в Конституції України та міжнародно-правових актах, ратифікованих Верховною Радою України.

Рекомендації Вінницькій обласній прокуратурі:

1. Вжити заходів щодо здійснення ефективного нагляду за додержання співробітниками Головного управління Національної поліції України у Вінницькій області вимог національного законодавства України, а також міжнародних стандартів з прав людини;

2. Ретельно перевіряти кожний випадок отримання тілесних ушкоджень затриманими особами, а також здійснювати превентивні заходи з метою недопущення, під час затримання осіб, неналежного поводження з ними працівниками правоохоронних органів;

3. Забезпечити належну організацію процесуального керівництва досудовим розслідуванням у кримінальних провадженнях щодо недопущення винесення слідчими ГУНП у Вінницькій області безпідставних постанов про застосування заходів безпеки до підозрюваних у вигляді тримання під вартою в умовах ІТТ, всупереч рішенням суду;

4. В межах компетенції, сприяти виконанню рекомендацій ЄКЗК СРТ/Inf (2024) 20, з останньої Доповіді проведеного візиту в Україну з 16 по 23 жовтня 2023 року.

Рекомендації Департаменту охорони здоров'я та реабілітації Вінницької ОВА:

1. Вжити заходів з метою недопущення порушень прав на охорону здоров'я затриманих осіб, які конвоюються для огляду та отримання довідки про стан здоров'я з метою утримання в місцях несвободи;

2. Забезпечити належне виконання вимог Наказу МОЗ України № 186 від 02.02.2024, яким внесені зміни до Наказу № 110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування»;

3. В межах компетенції, сприяти виконанню рекомендацій ЄКЗК СРТ/Inf (2024) 20, з останньої Доповіді проведеного візиту в Україну з 16 по 23 жовтня 2023 року.

Рекомендації Ізолятору тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції у Вінницькій області щодо усунення виявлених порушень:

1. Привести умови тримання в установі відповідно до встановлених вимог та усунути виявлені недоліки;

2. Невідкладно забезпечити виконання судового рішення щодо обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту гр. З., та забезпечити його етапування до місця попереднього ув'язнення;

3. Створити алгоритм дій для утримуваних осіб та поліцейських ІТТ під час оголошення повітряної тривоги з метою забезпечення права на життя осіб, які перебувають в місцях несвободи в умовах дії воєнного стану;

4. Обов'язково повідомляти відповідний підрозділ ДБР про кожен факт виявлення тілесних ушкоджень у осіб, що поміщаються до ІТТ із зазначенням, у разі наявності, інформації про неналежне поводження зі сторони працівників правоохоронних органів, у тому числі під час перебування в ІТТ;

5. Вжити заходів до забезпечення дотримання, у повному обсязі, вимог доступності та зручності приміщень ізолятора для потреб маломобільних груп населення, відповідно до вимог ДБН України В.2.2-40:2018, ГБН України В.2.2-00032684-001:2023;

6. Не допускати неналежну фіксацію перебування осіб в ІТТ та забезпечити ведення службової документації згідно з вимогами визначеними наказами МВС, у тому числі фіксувати кожен виклик невідкладної швидкої медичної допомоги, а також вчасно вносити всі відомості до Журналу обстеження адмінарештованих і реєстрації надання їм медичної допомоги (з фіксацією факту необхідності надання замісної підтримувальної терапії);

7. Обладнати кімнати для роботи адвоката, медичного огляду, кімнати прийому передач, кімнату інспектора з дотримання прав людини;

8. Привести до відповідних стандартів санітарні вузли в усіх камерах, із заміною умивальників, чаш Генуя, із обладнанням унітазів напівавтоматичним змивом;

9. Облаштувати додаткові 2 душові кабінки;

10. Встановити механізм автоматичного відкриття вікон (з можливістю самостійного відкриття) та підвищити рівень природного освітлення в усіх камерах, шляхом приведення віконних розмірів до відповідних стандартів;

11. Забезпечити робочі місця інспекторів з дотримання прав людини інформаційними наліпками (табличками) про відеоспостереження в зоні опитування затриманої особи;

12. Розширити спектр і частоту заходів з проведення дозвілля адмінарештованих, збільшити фонд літератури, передбачити можливість перегляду телепередач, тощо.

Додаток : фототаблиця на 3 арк.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Вінницькій області**

Володимир ЧОЛАН

Фототаблица

Фото 1

Фото 2

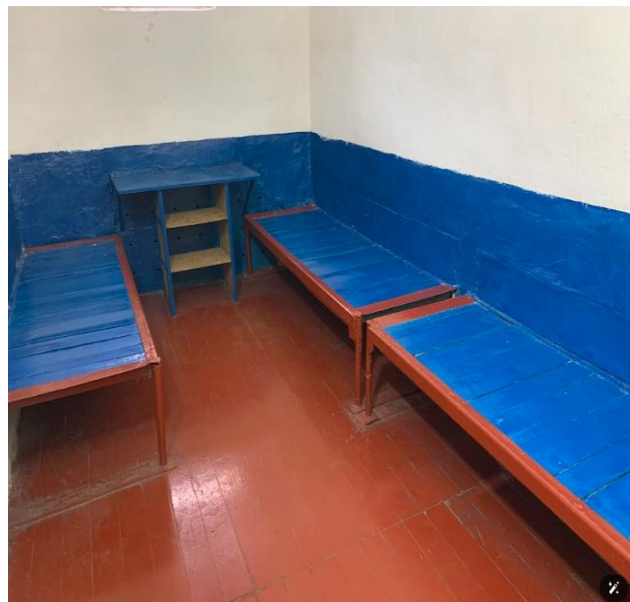

Фото 3

Фото 4

Фото 5

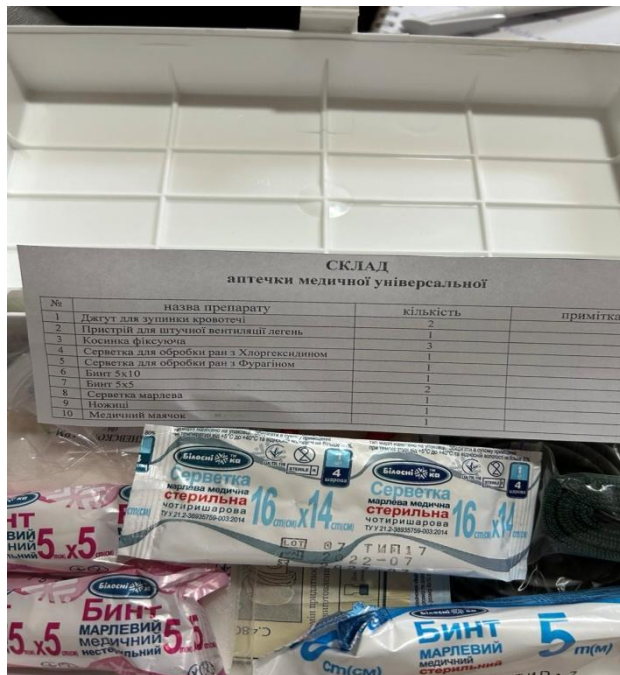

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

